یادداشت

شیطان ول کن امتیازگیری نیست!

سیدمقدام حیدری

فرقی نمی‌کند، شیطان چه ازجن باشد وچه انس، نمی‌شود جزجنگ ومقاومت و درگیری، رابطه‌ی دیگری با او داشت. شیطان، اولش پیش‌نهاد کم می‌دهد، ولی هرگز به آن قانع نمی‌شود. با هیچ گناهی دعوای ما با شیطان تمام نمی‌شود. با هیچ گناهی شیطان، سیر نمی‌شود و دست از سر ما بر نمی‌دارد. او تا نابودمان نکند و ما را به لجن و کثافت نکشاند، ول کن نیست.

ماتن به گناه می‌دهیم تا این درگیری و کش‌مکش درون، و این مقاومت پررنج، تمام شود. ولی تمام نمی‌شود! هرگناهی را که عادی سازی کرد، همان جا خاک ریزمی کشد و باز جنگ و دعوا را برای فتح ممنوعه‌های بعدی ادامه می‌دهد. هرچه بخواهی با شیطان کنار بیایی، او کنار نمی‌آید. آخر سر به نقطه‌ای می‌رسیم که می‌بینیم دیگر نمی‌شود ادامه داد. آن جا لحظه‌ی درگیری و زد و خورد ما با شیطان است. هرچه این لحظه زودتر انجام بگیرد، احتمال بردش بیش‌تر و غنائم هم بیش‌تر و ارزش مندتر است. و هرچه دیرتر باشد، کم فایده‌تر است. آن که تا ته با شیطان ادامه می‌دهد، سر از جزیره‌ی ایستین درمی‌آورد. عبد شیطان می‌شود، هم کارش می‌شود، بده بستان با او خواهد داشت و بناچار، در راستای خدمات متقابل بین جن و انس، کثیف‌ترین گناه‌های نگفتنی چندش آور را باید بکند.

جریانِ شیطانی و ابلیسی عادی سازیِ گناه در جامعه، نقطه‌ی ایست ندارد. جامعه اگر دل و دماغ جنگیدن با شل حجابی را نداشت، چند سال بعد، با بی حجابی باید بجنگد، و اگر این مرحله را رد کرد، با برهنگی و فحشای علنی باید بجنگد. این ترفند و طبیعت شیاطین جن و انس است که با هیچ کوتاه آمدنی بی خیال مان نمی‌شوند. هرچه عقب نشینی کنی، جلوتر می‌آیند. سرانِ سفیدپوستان اروپایی که به خاطر خودبرتربینی نژادی، شیاطین انسی صده‌های اخیر بوده‌اند، هرچه خوش‌شان می‌آمد را به زور تصاحب می‌کردند. سرزمین آمریکا را که مالِ سرخ پوستان بود، با جرم و جنایت از آن‌ها گرفتند و خود آن‌ها را از صفحه‌ی روزگار حذف کردند. در مسیر تصاحب آن سرزمین، هم نسل سرخ پوستان را برکندند، هم نسل بوفالوهای آمریکایی را. بسیاری از قبایل سرخ‌پوست بومی آمریکا، مثل ایروکوا و میامی، خواستند دعوای با شیاطینِ اروپایی را با کوتاه آمدن از چند قطعه زمین حل کنند. تا بل که دیگر کشته نشوند و با صلح و صفا با اروپایی‌های مهاجر به عنوان هم‌سایه زندگی کنند. اما حرص و طمع شیطانی اروپایی‌ها تمامی نداشت و همه عهد و پیمان‌ها را به دیوار می‌زدند. مانگاس کلورادو، رئیس پرقبیله آپاچی، برای پایان دادن به جنگ‌های بی‌پایان، پیمان صلح و صفایی با اروپایی‌ها بست، ولی چه فایده؟! همین که فهمیدند در سرخ پوستان معدن طلا هست، دیگر عهد و پیمان‌شان پادشان رفت و بازبه قتل و غارت و غصب روی آوردند. [فاجعه‌ی سرخ‌پوستان امریکا، دی براون]

در مکاتبات تئودورهرتسل با یوسف ضیاءالدین پاشاالخالدی، آن زمان که می‌خواست برای تأسیس کشور اسرائیل تمهید کند، چنین آمده که: مهاجرت یهودیان به نفع مردم بومی فلسطین است، چراکه رفاه و ثروت آن‌ها بر آمدن ما افزوده خواهد شد! [صد سال جنگ بر سر فلسطین، رشید خالدی] اما از آنجا که این دولت نامشروع شیطانی بود، فقط برای یهودیان جا داشت. و تا امروز هر جا که زورش رسید، نسل کشی کرد، بل که سرزمینش را بهن‌تر کند.

جنگ ما و آمریکا هم از همین جنس است. آمریکا شیطان بزرگ است، پس به آزار و اذیتش ادامه می‌دهد. هیچ وقت با شیطان نمی‌شود با صلح و صفا زندگی کرد. آن قدر باید جنگید تا به زانو دربیاید، یا لا اقل در دو دست ما با ما بجنگد. عقب آگر بنشینیم، باید سرناموس‌مان را با دست به بقه شویم. او نمک گیر کوتاه آمدن‌های مان نخواهد شد. شیطان است و بدتر پرورتخواهد شد. هر کوتاه آمدن و امتیاز دادنی، اتباع از خطوات شیطان است که کار را بدتر می‌کند. فرمود: (وَ لا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ الشَّيْطانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبين).

در زندگی فردی هم باید همین گونه با شیطان جنگید. کوتاه آمدن از هر حکم واجب و مستحبی از احکام اسلام، یک امتیاز دادن است که فضا را برای امتیازهای بعدی آماده می‌کند. خاک ریزد عوا با شیطان را در زمینِ نماز شب باید کشید؛ نه نماز صبح!

مذاکرات ژنو در حالی مثبت ارزیابی می‌شود که ایران توانسته وحدت میدان و دیپلماسی را به اوج خود برساند

دیپلماسی در سایه بازدارندگی

گروه سیاسی

وضعیت امنیتی و دیپلماتیک غرب آسیا در یکی از پیچیده‌ترین و بحرانی‌ترین مقاطع تاریخی خود قرار گرفته است. جهان امروز شاهد تقابلی دوگانه است که در یک سوی آن، دیپلمات‌های ارشد درهتل‌ها و نمایندگی‌های دیپلماتیک ژنو بر سرپیش‌نویس‌های فنی و حقوقی چانه‌زنی می‌کنند و در سوی دیگر، ناوگان‌های هواپیما بر و رزمایش‌های موشکی در آب‌های خلیج فارس، طبل جنگ را به صدا درآورده‌اند. این گزارش تخصصی به تحلیل جامع آخرین وضعیت مذاکرات هسته‌ای غیرمستقیم میان جمهوری اسلامی ایران و ایالات متحده آمریکا پرداخته و رویکرد کلان نظام در قبال دولت دونالد ترامپ را بر اساس بیانات کلیدی رهبر معظم انقلاب در دیدار امروز با مردم آذربایجان شرقی تبیین می‌کند.

پیشرفت در فضای سوءظن

دومین دور از مذاکرات غیرمستقیم هسته‌ای میان ایران و ایالات متحده در ژنو، پس از حدود چهار ساعت رایزنی فشرده میان هیئت‌های دیپلماتیک، در حالی به پایان رسید که دو طرف از دستیابی به یک درک مشترک پیرامون «اصول کلی راهنما» خبر دادند. این نشست که در محل اقامت سفیر پادشاهی عمان در ژنو برگزار شد، نشان دهنده بازگشت جدی دیپلماسی به صحنه بین‌المللی، هشت ماه پس از وقوع جنگ ویرانگر ۱۲ روزه در ژوئن ۲۰۲۵ است.

ساختار و عاملیت در میز مذاکره

ترکیب تیم‌های مذاکره‌کننده در این دوره پیامی روشن از اولویت‌های هر دو پایتخت مخابره کرد. عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، با تیمی متشکل از خبره‌ترین کارشناسان فنی، حقوقی و اقتصادی راهی ژنو شد که نشان دهنده رویکرد جامع تهران برای حل همزمان گره‌های هسته‌ای و تحریمی است. در مقابل، حضور استیو ویتکاف، فرستاده ویژه ترامپ، و جرد کوشنر، مشاور ارشد دو داماد رئیس جمهور آمریکا، نشان دهنده تمایل کاخ سفید به مدیریت مستقیم و شخصی سازی شده پرونده ایران است. کوشنر که معمار «پیمان‌های ابراهیم» در دوره اول ترامپ بود، اکنون وظیفه دارد تا با استفاده از مدل «معامله بزرگ»، ایران را به پذیرش محدودیت‌های گسترده در قبال بسته‌های تشویقی اقتصادی ترغیب کند.

چارچوبی برای گذار از بحران

عباس عراقچی پس از پایان مذاکرات تصریح کرد که طرفین بر سر مجموعه‌ای از «اصول کلی راهنما» به توافق رسیده‌اند که مبنای کار بر روی متن اصلی توافق احتمالی قرار خواهد گرفت. اگرچه جزئیات این اصول محرمانه باقی مانده، اما قرائن نشان می‌دهد که این چارچوب شامل توالی اقدامات (Sequencing) در زمینه کاهش سطح غنی‌سازی ایران و لغو متناظر تحریم‌های مالی و بانکی است. عراقچی با احتیاط اعلام کرد که «مسیر آغاز شده است، اما این به معنای دستیابی سریع به توافق نیست». این اظهارات نشان می‌دهد که تهران علی‌رغم فشارهای نظامی، همچنان بر حفظ حقوق غنی‌سازی خود پافشاری می‌کند، در حالی که واشینگتن بر توقف کامل فعالیت‌های حساس اصرار دارد.

دکترین مقاومت فعال

سخنرانی دیروز مقام معظم رهبری در دیدار با مردم آذربایجان شرقی، سندی حیاتی برای درک رویکرد ایران در قبال دولت ترامپ و مذاکرات جاری در ژنو است. ایشان با هوشمندی، ترکیبی از بازدارندگی نظامی و انسجام داخلی را به عنوان پشتوانه تیم دیپلماسی معرفی کردند.

بقای بازدارندگی نامتقارن

رهبر انقلاب در پاسخ به تهدیدات مکرر دونالد ترامپ مبنی بر استفاده از قدرت ارتش آمریکا، بر این نکته تأکید کردند که «قوی‌ترین ارتش دنیا هم گاهی ممکن است چنان سیلی بخورد که نتواند از جا بلند شود. ایشان با اشاره به اعزام ناوهای هواپیمابر به منطقه، تصریح کردند که «ناو البته دستگاه خطرناکی است اما خطرناک‌تر از آن سلاحی است که می‌تواند ناو را به قعر دریا بفرستد». این سخنان نشان دهنده آن است که ایران همچنان برتوانمندی‌های موشکی دشکستی و زیرسطحی خود به عنوان لنگرگاه بازدارندگی در خلیج فارس تکیه دارد. این پیام مستقیماً برای ترامپ ارسال شد تا بداند هرگونه خطای محاسباتی در واشینگتن می‌تواند به قیمت نابودی گران‌ترین دارایی‌های نیروی دریایی آمریکا تمام شود.

مدیریت داخل با تفکیک میان فریب خوردگان و مفسدین

بخش مهمی از بیانات ایشان به تحلیل ناآرامی‌های سنگین دی ماه ۱۴۰۴ (ژانویه ۲۰۲۶) اختصاص داشت. ایشان این ناآرامی‌ها را که منجر به کشته شدن هزاران نفر شد، یک «کودتای برنامه‌ریزی شده» توسط آژانس‌های جاسوسی بیگانه خواندند که با هدف بهره‌برداری از فشارهای اقتصادی طراحی شده بود. نکته راهبردی در این سخنان، اعلام «عزای عمومی» و داغدار بودن نظام برای همه کشته شدگان، از جمله «فریب خوردگانی که به علت سادگی و عصبانیت همراه فتنه شدند» بود. این حرکت به معنای تلاش حاکمیت برای ترمیم شکاف‌های اجتماعی عمیقی است که براثر تورم ۵۰ درصدی و سرکوب‌های اخیر ایجاد شده است. از منظر تحلیلگران سیاسی، این بیانات تلاشی است تا به طرف آمریکایی القا شود که نظام همچنان از پایگاه مردمی برخوردار است و نمی‌توان با تکیه بر «تغییر رژیم»، ایران را در میز مذاکره به تسلیم واداشت.

پیشنهادات جدید ایران در ژنو

در کنار بیانات حماسی رهبر انقلاب، تیم فنی عراقچی در ژنو با رویکردی واقع‌گرایانه، پیشنهادهایی را ارائه داده است که نشان دهنده چرخش ایران به سمت «دیپلماسی اقتصادی محور» برای مهار ترامپ است.

سطح اول: بسته رفاه (Prosperity Package)

ایران برای اولین بار طرحی را موسوم به «بسته رفاه» مطرح کرده است که هدف آن درگیر کردن منافع مستقیم شرکت‌های آمریکایی در اقتصاد ایران است. حمید قنبری، مدیر امور دیپلماسی اقتصادی، تأکید کرد که برای تضمین ماندگاری هرگونه توافق با ترامپ، باید آمریکا نیز از منافع اقتصادی سریع بهره‌مند شود. این پیشنهاد شامل موارد زیر است:

- سرمایه‌گذاری در حوزه‌های نفت و گاز: دعوت از شرکت‌های انرژی آمریکایی برای توسعه میادین مشترک.
- خرید هواپیماهای مسافربری: ارائه سفارش‌های کلان برای نوسازی ناوگان هوایی ایران از شرکت‌های آمریکایی.
- مشارکت در استخراج معادن: گشودن بخش معدن ایران به روی سرمایه گذاران غربی.

این رویکرد با منطق ترامپ که همواره به دنبال «دلارهای آمریکایی» و ایجاد اشتغال است، همخوانی دارد و می‌تواند یک لابی قدرتمند در واشینگتن علیه تحریم‌ها ایجاد کند.

سطح دوم: پیمان عدم تعرض منطقه‌ای

گزارش‌های دیپلماتیک نشان می‌دهد که ایران با میانجی‌گری عمان و قطر، پیشنهاد امضای یک «پیمان عدم تعرض» (Non-Aggression Pact) را به ایالات متحده ارائه داده است. براساس این طرح، واشینگتن و تهران متعهد می‌شوند که از هدف قرار دادن خاک، منافع و متحدان یکدیگر (شامل اسرائیل و گروه‌های مقاومت) پرهیز کنند. این پیشنهاد به عنوان یک «شیرین کننده» (Sweetener) برای ترامپ مطرح شده تا نگرانی‌های امنیتی متحدان منطقه‌ای آمریکا را کاهش دهد و راه را برای لغو تحریم‌ها هموار کند.

ترامپ و تهدیدهای تکراری

دونالد ترامپ در ۱۶ فوریه ۲۰۲۶ برعرشه هواپیمای ایرفورس وان، پیامی دوگانه صادر کرد: او ازیک سو بار دیگر خوش‌بینی کرد که ایرانی‌ها به دلیل تجربه تلخ حملات ژوئن ۲۰۲۵ کنون «خواهان معامله» هستند و ازسوی دیگر، تأکید کرد که اگر مذاکرات ژنو به سرعت به نتیجه نرسد، دستور حملات گسترده‌تر را صادر خواهد کرد.

ترامپ صراحتاً به یادآوری استفاده از بمب افکن‌های B-2 پرداخت و گفت: «ما مجبور شدیم آن‌ها را بفرستیم تا تاسیسات هسته‌ای آن‌ها را ناک اوت کنیم. من فکر نمی‌کنم آن‌ها بخواهند دوباره عواقب عدم توافق را تجربه کنند». این رویکرد نشان دهنده آن است که واشینگتن مذاکرات ژنو را نه یک گفت وگوی برابر، بلکه یک «روند تسلیم مدیریت شده» می‌بیند. هدف ترامپ دستیابی به توافقی بی‌سابقه (بسته رفاه) و انعطاف در مورد ذخایر هسته‌ای، به دنبال معامله‌ای هستند که بقای نظام را در برابر طوفان‌های ترامپ تضمین کند.

این رویکرد، ترکیبی از «آرمان‌گرایی در کلام» و «واقع‌گرایی در عمل» است. ایران در تلاش است تا با استفاده از زرزمایش موشکی در تنگه استراتژیک همچنان باقی مانده است که می‌تواند هر لحظه میز مذاکره را واژگون کند:

۱. خط قرمز غنی‌سازی: ایران همچنان بر حق خود برای غنی‌سازی در خاک خود (حتی در سطوح پایین) اصرار دارد. اما واشینگتن و اسرائیل بر «غنی‌سازی صفر» به عنوان تنها تضمین واقعی تأکید می‌کنند.

۲. نظارت برمراکز زیرزمینی: باتوجه به آسیب‌های جدی به سایت فردو، آژانس بین‌المللی انرژی اتمی خواستار دسترسی‌های فراتر ازپروتکل‌های معمول برای اطمینان ازعدم فعالیت‌های پنهانی است. ایران این مطالبات را نفوذ جاسوسی در زیرساخت‌های دفاعی خود می‌داند.

۳. نقش بازیگران رژیم اشغالگر: بنیامین نتانیاهو درسفر اضطراری خود به واشینگتن (فوریه ۲۰۲۶) هشدار داده است که هرگونه توافقی که منجربه نابودی کامل زیرساخت‌های هسته‌ای ایران نشود، از سوی اسرائیل مردود است. ازسوی دیگر، روسیه که درگیر جنگ اوکراین است، تلاش دارد با میانجیگری از ذخایر اورانیوم ایران، نقش خود را در خاورمیانه تثبیت کند.

راهبرد ایران؛ موازنه دیپلماسی و میدان

تحلیل جامع وضعیت در ۱۷ فوریه ۲۰۲۶ نشان می‌دهد که جمهوری اسلامی ایران راهبرد خود در بربک «دوگانگی هوشمندانه» استوار کرده است. در میدان سخن و خطاب به توده‌ها، رهبر انقلاب بر توانایی ضربه زدن به قوی‌ترین ارتش جهان و غرق کردن ناوهای آمریکایی تأکید می‌کنند تا غرور ملی آسیب دیده در جنگ ۲۰۲۵ را بازسازی کنند. اما در میدان عمل و در اتاق‌های بسته ژنو، دیپلمات‌هایی مانند عراقچی با پیشنهادات اقتصاد